СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК • UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 17. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 22. січня, 1927. VOL. XXXV. No. 17. Jersey City, N. J., Saturday January 22. 1927. THREE CENTS

СЕНАТ НЕ ХОЧЕ ПРИНЯТИ СЕНАТОРА, ЯКИЙ ВИДАВ ВЕЛИКІ СУМИ НА ВИБОРИ

ЗАМІСЦЬ СЬОГО ДОМАГАЄТЬСЯ СКОРОГО ВЕРИФІКАЦІЙНОГО СЛІДСТВА НАД ЙОГО ВИБОРОМ.

ВАШИНГТОН, 20. січня. — Сенат дебатував нині далі над справою приняття в сенат илинойського кандидата Смита, котрий мав видати на вибори величезну суму гроша. По довгій а завзятій дискусії поставлено нарешті під голосованнє резолюцію сенатора Ріда, котра відмовляє признання сенаторського крісла Смитови, а замісць сього відсилає його вибір сенатовій верифікаційній комісії до як найскоршого розсліду.

За сею резолюцією заявилося при голосованню 48 сенаторів, проти неї 33. Сенатори голосували на обі сторони, не зважаючи на партійну приналежність, хоча виключеннє Смита з конґресу буде мати велике значіннє для укладу політичних сил у конґресі.

МЕКСИКО ПРИЙМАЄ В ЗАСАДІ МИРОВИЙ СУД.

МЕКСИКО, 20. січня. — Заграничний уряд Мексика заявив нині урядово, що мексиканський уряд приймає в засаді пропозицію, щоби непорозуміння межи Злученими Державами а Мексиком за права американських горожан до нафтових теренів у Мексику розсудити мировим судом (арбітрувати).

Мексиканський уряд висказує далі погляд, що пропозицію для урядження такого суду повинні дати Злучені Держави, означуючи, які є спірні питання та як мається почати розсуджуваннє.

Заява мексиканського уряду зробила на мексиканські ґазети дуже приємне вражіннє. Чутки про можливість війни зникають, а замісць сього вертає певність про мир.

МЕКСИКО ГРОЗИТЬ АРЕШТОМ ВСІМ, ЩО ПУСКАЮТЬ ЧУТКИ ПРО БУНТИ.

МЕКСИКО, 20. січня. — Мексиканський уряд видав зарядженнє арештувати всі особи, які пускають застрашаючі чутки про революційні повстання в краю. Військова влада дістала навіть приказ арештувати людий, які пускають подібні сплетні в приватних розмовах.

КРАВЕЦЬКІ РОБІТНИКИ ЗАХОДЯТЬСЯ КОЛО ВИЧИЩЕННЯ СВОЄЇ ЮНІЇ З КОМУНІЗМУ.

НЮ ЙОРК, 20. січня. — Понад сто тисяч кравців покинуло нині роботу, щоби взяти участь у боротьбі межи партіями в юнії кравецького промислу. Ходить в сій боротьбі о зломаннє впливу комуністичних провідників і комунізму.

На заклик антикомуністів відбулися два величезні масові мітинґи, один в касарні 71-ого, а другий в касарні 79-ого полку. Обі ґалі були виповнені по береги. Комуністи в той самий час зібралися в трох ґалях на сході Ню Йорку, а опісля демонстрували перед ґалями своїх противників. Поліція викликала надзвичайні резерви, які не допустили до бійки.

Збори є обявом боротьби, яка ведеться в кравецькім промислі ще від часу, як комуністи обняли провід у веденню страйку та довели його до програної. На збори протикомуністів виступало богато бесідників з ріжними роскриттями комуністичної політики вертіти в юніях зі середини.

КАРДИНАЛ ГОВОРИТЬ ДО БАНКИРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЛЯ ЖИДІВ.

НЮ ЙОРК, 20. січня. — Римо-католицький кардинал Гейз та визначний протестантський прічер Кедмен промовляли тут разом на банкеті, урядженім місцевим клюбом банкирів на допомогу для Жидів.

Др. Кедмен, який представляв союз протестантських церков, говорив перший, вказуючи на спільне походженнє християнської й жидівської релігії. Відтак кардинал Гейз закликав слухачів помагати жидам, кажучи, що американство виключає всяку релігійну нетерпимість.

СМЕРТЬ ВІДОМОГО БРОВАРНИКА.

НЮ ЙОРК, 20. січня. — Нині помер тут у 92-ім році життя Джордж Ерет, відомий на всю Америку властитель броварів. Родився він у Німеччині, прийшов до Америки бідним іміґрантом і доробився у броварстві маєтку, який оцінюють на 40 міліонів долярів.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗАКИДИ КОНҐРЕСМЕНА ПРОТИ ПРОГИБІЦІЙНОГО УРЯДНИКА.

ВАШИНҐТОН, 20. січня. — Конґресмен Ля Ґвардія промовляючи у конґресі про виконуваннє прогибійного закона, закинув, що Честер Мил, адміністратор прогибіції в Ню Йорку, сам купує беззаконно горівку та висилає продавцям фалшиві чеки.

ВПАВ З 17-ГО ПОВЕРХА И ЩЕ ЖИЄ.

НЮ ЙОРК, 20. січня. — Джусеппе Заварано, 42-літний робітник, працюючи при будові, впав з 15-го поверху на подвіря, два поверхи під уровенем улиці. Коли його підняли зі землі його товариші, він скаржився на біль у боці і плечах. Його відставлено до шпиталю, й тут лікарі заявили, що його стан критичний, бо він має ріжні внутрішні ушкодження, але він має ще можливість виздоровіти.

ДІСТАВ СВОЮ ГОРІВКУ НАЗАД.

НЮ ЙОРК, 19. січня. — У місцевім федеральнім суді розглядали нині позов одного місцевого земельного купця, котрий пізвав уряд за зворот більшої скількости алькоголічних напитків, які були сконфіскувані в гараджу його знакомого. Позовник доказав, що він віддав їх свому приятелеви до переховку. Суд признав, що властитель може держати свої напитки таксамо добре в гараджу, як і в домі, так само добре у себе самого, як у свого приятеля, і казав прогибіційним урядникам звернути позовникови його передпрогибіційний „штоф".

ІНФЛЮЕНЦА В ШВАЙЦАРІЇ.

ЖЕНЕВА. 19. січня. Епідемія інфлюенци так поширилася в Европі, що федеральний уряд в Берні остав майже без урядників і робітників. Радник Шультис приміром мусить бути головою аж чотирох департаментів і у всіх них працювати, бо инші занедужали.

НОВІ ПОКЛАДИ АНТРАЦИТУ В 15 МІЛІЯРДІВ ПУДІВ.

В Олександро-Грушівському районі, в Донбасі, розвідувальна партія Донвугілля відкрила 4 нові поклади антрациту, з загальним запасом в 15 міліярдів пудів.

Підчас розвідування покладів зроблено найглибше в усій вугільній промисловості Союзу свердління в 690.5 метрів завглибшки.

УКРАЇНЦІ В РСФРР.

Українізація на Північному Кавказі перебуває в орґанізаційному стані. Розвиткови роботи часто перешкаджає не досить уважне відношення до українізації керовників місцевих установ. Так, у станиці Чепіжинській, Кубанської округи, що її Брюховецький район ухвалив українізувати в першу чергу, українізація гальмується через неактивність голови секції. Дуже шкодить українізації і брак книжок: навіть у значних центрах, як Майкоп, тяжко відшукати в книгарнях українські книжки. Краще стоїть справа з українізацією в школі. Вчительство прихильно ставиться до українізації; працювали курси для підвищення кваліфікації педаґоґів Українців, відбулося кілька конференцій робітників української школи.

Український педтехнікум у станиці Полтавській зробив випуски педаґоґів масової школи. За останній час значно покращав матеріяльний стан школи і налагодилося постачання українських підручників. Відчувається велика потреба в українському театрі. Населення прагне всього українського. Недавно в Новоросійському скінчила роботу трупа Орловського. Не зважаючи на те, що це була „малоросійська трупа" без добрих акторів, вона користувалася значно більшим успіхом ніж російська, що в тому-ж сезоні була в Новоросійському.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

Слідуюча борба в Джерзи Сити буде дуже інтересна. Вона відбудеться у вівторок 25. січня в Виктори Гол, при Гендерсон і Йорк ул. В головній парі буде боротися Гаркавенко з Поляком Йосифом Завадським аж до побіди, в другій парі побідитель Владка і Сташка Збишків. Польський великан Сташак буде боротися з Влязлом. Кромі сих будуть боротися ще инші пари.

АРЕШТИ УКРАЇНЦІВ.

Протягом останніх двох неділь арештовано знову по українських селах 8 селян за читання українського часопису „Боротьба" і віддано, як „большевиків", під воєнний суд в Чернівцях. 11 грудня м. р. за наказом сиґуранци арештовано секретаря української соц.-демократичної партії на Буковині Івана Стасюка та редактора газети „Боротьба" Василя Руснака. Останнім двом арештованим закидується видання українського „Робітничого Календаря", передрукування статей з „Боротьби" як окремих брошур та розповсюдження їх. Обох арештованих віддано воєнному судови. Арешти мають метою знищити ґазету „Боротьба", одиноку країнську ґазету на Буковині, що користувалася впливом між буковинським українським селянством і робітництвом і що своєю критикою дикого терору була завсіди нелюбою окупантам. Останнє число „Боротьби" у звязку з арештом не вийшло.

ВИРУБ ЛІСІВ У БЕСАРАБІЇ.

„Домінаца" з 14. м. м. подає, що вируб лісів у Бесарабії монополізований шайкою спекулянтів з Букарешту, які прямо грабують як ліси, так і робітників при рубанню. Букарештенські державні установи видають цим спекулянтам позволення на це, даючи їм при тім скидку на 30% і звільнення від оподаткування. Але дрова дістають не ті установи, а инші спекулянти в Букарешті. Населення в містах, а головно селяни місяцями просять о дозвіл на ½ фіри дров, тратять чимало грошей і вкінці дають їм участки, де неможливо ні рубати, ні вивезти. Всі скарги селян безсильні.

СКІЛЬКИ ПЛАТЯТЬ ЗАКАРПАТЯНЕ НА ЖАНДАРМІВ ТА ПОЛІЦАЇВ?

За відомостями „Працюючої Молоді" (орґан роб.-сел. молоді Закарпаття), закарпатське населення платить на жандармів 15 міліонів чеських корон і на поліцаїв 8 міл. чк. Сума не абияка! На кожного громадянина припадає отже більше ніж 40 чк. На мале село, в котрому нема більше як 500 чол., припадає річно заплатити лишень на жандармерію й поліцію 20,000 ч. корон.

Тим то й великі податки на Закарпатській Україні; требаж годувати своїх гнобителів!

ЯКА ЩЕ „УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ" МОЖЕ БУТИ?

Чеські окупанти заборонили молодому українському поетови Ґренджі-Донському видавати журнал за назвою „Українська Земля". За думкою чеських цензорів ніякої української землі на Закарпатті нема, а є лише одна-однісінька — Чехія безяких небудь Українців. З приводу такої заборони Ґренджа-Донський звернувся отвертим листом до депутатів і сенаторів Закарпатської України.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ПОЧТИ И ТЕЛЕҐРАФУ.

Окремі комісії, що їх складено з лекторів відділу лікнепу при НКО, проводять обслідування Наркоматів та Центральних установ (всеукраїнського значіння), щоб детально виявити міру їх українізації.

Одна з такхи комісій недавно закінчила обслідування Уповнаркомпочтелю і Південної округи звязку. Виявилося, що майже всі співробітники цих установ прослухали курс укрмови і склали іспити.

Здавалосяб, що є сприятливі передумови. Однак, на ділі не все добре.

Всі відділи (за винятком телефонного) ведуть своє діловодство і листування переважно українською мовою. В телефонному-ж відділі всі книжки і майже все листування чомусь і досі не українізовано. На запитання, чому це так, один із співробітників цього відділу заявив, що так ведеться ще з початку 1925—26-го буджетного року і що плутання двох мов вони вважають за недоцільне, а тому тільки з наступного року нові книжки вестиметься українською мовою.

Таке-ж вражіння справляє „Бюлетень", що його видає Південна Округа Звязку. Український текст цього „бюлетеня" не може витримати критики, як з граматичного, так і стилістичного боку.

Проте відомча комісія (обєднана) Наркомату й Округи Звязку в галузі українізації наркоматського апарату працювала досить ініціятивно. Від часу її утворення відбулося чимало засідань її. Через обіжники та оголошення вона інформувала співробітників про роспорядження уряду в справі українізації. В наслідку цього крім зазначених досягнень в галузі проведення укрмовою діловодства і листування іноді можна і почути, як співробітники поміж собою розмовляють укрмовою.

Однак, слід зазначити, що ця міжвідомча (по лілії звязку) комісія, виявляючи чималу ініціятиву в справі українізації апарату центру, майже зовсім не цікавилася проведенням її на периферії. Видаючи ріжні обіжники і роспорядження, вона ні разу не проконтролювала, як периферія виконує ці накази.

В наслідок цього обслідуванню довелося зафіксувати, що в Харківській Центральній почтово-телеґрафній конторі та майже по всіх її філіях, що є в Харкові, в галузі українізації панує безладдя!

ҐАРІБАЛЬДІЯ НАЗИВАЮТЬ ЗРАДНИКОМ, ШПІОНОМ І БРЕХУНОМ

ПАРИЖ, 20.-го січня. — Сегодня розпочалася розправа проти полковника Річчіоті Ґарібальдія, внука великого італійського патріота і революціонера. Зізнаючі проти Ґарібальдія називали його зрадником, шпіоном і брехуном. Найбільш прикре вражіннє викликали зізнання полковника Мачія, який підготовлював переворот в Еспанії і дамагався самостійности для Катальонців. Він доказував, що Ґарібальді був звичайним провокатором, якого удержувало правительство фашистів. Ґарібальді відшукував політичних ворогів фашизму і віддавав їх в руки поліції. Муссоліні давав Ґарібальдому рівнож гроші на те, щоби він підготовлював на французькій території заговір проти Еспанії, щоби в той спосіб викликати непорозуміннє між Францією і Еспанією.

Поліційний комішонер Беноа подав, що він має докази на те, що Ґарібальді був агентом провокатором. Він висказувався дуже погано про характер Ґарібальдія, а про Мачія видав свідоцтво як найкраще, називаючи його благородною людиною, яка кермувалася дійсно тільки патріотичними почуваннями.

Ґарібальді покликувався на почести, яких він дізнав з боку Франції та твердив, що ціле те непорозуміннє вийшло з того, що поліція подала невірні стейтменти до преси.

ЧЕРЧІЛЬ ХВАЛИТЬ ФАШИЗМ І МУССОЛІНІЯ.

РИМ, 20. січня. — Британський міністер фінансів Винстон Черчіль покидає Італію, обговоривши з Муссолінієм і італійським міністром фінансів Вольпім справу стабілізації італійської валюти. При тій нагоді висказав Черчіль перед представниками преси свої вражіння з того, що він бачив в Італії. Він заявив, що колиб був Італійцем, був би певно фашистом, бо фашизм поставив таму проти бестіяльства ленінізму. В Англії, казав далі Черчіль, фашизм не на місци. Фашизм зробив велику прислугу для цілого світа, бо показав, як треба обходитися з комунізмом.

Черчіль заявив, що головна його дискусія з Муссолінієм оберталася довкола робітничих платень. Він переконався, що правительство фашистів поліпшає рівнож і долю робітників, бо платня їх систематично зростає.

Що до англійської політики Черчіль заявив, що вона дуже проста. Вона міститься в тім, що Анґлія, Франція, Італія і Німеччина мусять працювати разом, а антаґонізм між тими державами може зруйнувати цілу Европу. Черчіль заявив ще на конець, що й Злучені Держави не можуть довше стояти на боці і будуть мусіли приступити до Ліґи Націй.

НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ УРЯД В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 20. січня. — Канцлер Маркс буде формувати на бажаннє президента Гінденбурґа наскрізь націоналістичний уряд. Всі инші комбінації в цили зложення коаліційного кабінету не вдалися.

РІВЕРА СКЛИКАЄ ПАРЛЯМЕНТ.

МАДРИД, 20. січня. — Еспанський диктатор Прімо де Рівера скликує на весні парлямент. Цей парлямент не буде одначе походити з вибору, бо послів буде назначувати уряд. Послами будуть представники промислу, фінансів, аґрикультури, а навіть робітництва. Соціялістичне робітництво не возьме участи і уряд числить тільки на робітництво католицьке. Республиканці рівнож вицофаються, а навіть монархісти, які є проти теперішного диктаторського режіму, а за захованнєм конституції. Супроти цего не знати, як буде виглядати отсей дивоглядний парлямент.

НАДІЮТЬСЯ КРАЩИХ ЧАСІВ В ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.

ЛОНДОН, 20. січня. — Ніхто не жалував за старим роком, а всі були раді, що він вже минув, бо з ним минула память про ґенеральний страйк, про страйк майнерів і инші получені з тим нещастя. З новим роком зросли нові надії. Представники банків і індустрії заповідають, що з новим роком бизнес поправиться і настануть для населення кращі часи.

ВЖЕ І НІНЧІЧ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ПРОТИ ІТАЛІЇ.

БІЛГОРОД, 20. січня. — До якої міри зросла ненависть Югославії до Італії видно найкраще по тім, що бувший міністер заграничних справ Нінчіч, який всю свою політику базував на приязни Італії з Югославією, виступив в журналі Політика з дуже острою критикою італійсько-албанського договору. Він заявив, що Югославія не може допустити до нарушення суверенних прав Альбанії. Він заговорив рівнож про приязні відносини з совітами, відгрожуючися в той спосіб Італії.

ФРАНЦІЯ ЗДЕРЖУЄ НАТУРАЛІЗАЦІЮ ЧУЖИХ РОБІТНИКІВ.

ПАРИЖ, 20. січня. — У Франції поширюється безробіття з дня на день. Кождої днини можна побачити на вулицях Парижа демонстрацію безробітних. Разом з тим поширюється ненависть до чужинецьких робітників, яких тут нараховують на 2,000,000. Французькі робітничі орґанізації напирають на уряд, щоби вигнав сих робітників з Франції та щоби не дозволив на натуралізацію. Вигнати їх одначе уряд не може, бо це противиться міжнародному праву, а рівнож і тому, що робітники дуже часто законтрактовані. За те спинено натуралізацію.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

22. СІЧНЯ 1919 РОКУ

Історична це хвиля і велика подія оттой день 22. січня 1919 року. Така, якої досі не записала ще історія українського народа. Бо маємо ріжні історичні памятники, маємо богато славних і великих мужів, які залишили по собі память про їх славні воєнні походи, про будову шкіл і святинь, про мудрі закони, але не записала наша літопись такої події, ні такого князя чи гетьмана, чи иншого визначного мужа нашого минулого, який би виразно і свідомо поставив своє політичне вірую як злуку всіх українських земель в Одну Соборну Українсвку Державу. Один тільки гетьман Хмельницький, роздратований польською віроломністю, крикнув в гніві, що розібє Польщу і визволить весь український нарід аж зпід Люблина і Висли. Таке нам передають, та домагання такого не поставив Хмельницький Польщі, ні не поставив його супроти Москви. І не міг навіть, бо зі всіх сторін був окружений ворогами.

Навіть теперішна Радянська Україна не представляє собою виразу того ідеалу, який здійснився в акті 22. січня 1919 р., коли то державним актом стверджено, що від нині во єдино і во вічні часи лучаться землі Західно-Української Народної Республики з землями Великої України. Радянська Україна підписалаж рижський договір і дала згоду на панованнє Польщі над західно-українськими землями. Вона віддала Москві велику територію на східних своїх границях, вона не обстоює своїх прав до українських земель на Кубані, над Доном і на Кримі, вона роздає наші землі на розбудову татарських, молдавських, жидівських і других республик і в той спосіб не репрезентує сьогодня ідеалу, який втілений в акт 22. січня 1919 року.

Що більше. Нема тепер ані З. У. Н. Р., ні У. Н. Р., які перевели той акт злуки українських земель, ні нема фактичної злуки тих земель. Та мимо цего цей акт залишається в нашій історії як одна з найбільших історичних подій. Бо треба було дожити нашому народови аж до 22. січня 1919 року, щоби перший раз в історії наш народ дозрів до цего, щоби вмів серцем і душею відчути, устами заявити, а державним актом ствердити, що нашим національним стремлінєм і ідеалом може і мусить бути тільки Одна Соборна Українська Держава, якої формальним виразом є акт злуки з дня 22. січня 1919 року.

Цей акт є висловом правдивої думки українського народа, тої, яку український нарід висказав, коли його уста могли ще свобідно говорити, коли не були звязані польськими таборами смерти ні московською чрезвичайкою. Цей акт є висловом всеукраїнської опінії, є державним актом, якого стерти не в силі ніяка сила в світі.

„ДОРОГІЄ ТОВАРІЩІ"

Ми вже нераз згадували, що обговорення української справи в російських колах забирає все більше та більше місця. Видно з того, що розмах національного відродження, який українське життя проявляє на всіх ділянках і всіх землях України, не дає спокою російським великодержавникам. Крім того й за кордоном українська справа починає все поважнійше трактуватися ріжними державами, а це вже зовсім виводить з рівноваги Москалів, яким за всяку ціну хочеться, щоби й надалі українська справа була лише питанням внутрішньої російської політики.

Тому й кожна московська група підшукує собі серед українських еміґрантів відповідні ґрупи. Коли такої найти собі не може, то утворює таку сама; так наприклад „гетьман" Полтавець-Остряниця з двоматрома „малоросами" „репрезентує" ґрупу, що звязана з „царем" Кирилом; трошки старша ґрупа теж „гетьманська" Скоропадського звязана з „вождем" Миколою Миколаєвичом; такою була, нині вже усопша, ґрупа „малороса" Моркутуна, що звязалась з Бурцевим чи Мілюковим. Все те є ґрупи, при допомозі яких Росіяне хотять зняти з міжнародньої арени питання української державности, яке поставлене нашою кривавою боротьбою.

Два роки тому „Свобода" навела була видержку з листа, одержаного з Европи, в якому було зазначено, що ґрупа так званих українських соціялістів-революціонерів на чолі з Шаповалом, накладає з московськими соціялістами. Тоді на „Свободу" за цю „неправду" накинулася шаповаловщина в свойому органі „Нова Україна", але тепер шило вилізло остаточно з мішка. Ось грудневе число „Революціонної Россії", центрального орґану російської партії соціялістів-революціонерів, приносить листа до редакції пражської ґрупи українських соціялістів на чолі з Микитою Шаповалом. Лист писаний від українських „таваріщей".

Листом цим ґрупа Шаповала протестує проти „сістематіческого ізвращенія" ґазетою „Дні" загального „духа" четирьох-денних дебат по національному питанню, що свого часу відбулись у Празі. Ґазета „Дні", котру видає ґрупа російських соціялістів-революціонерів, з якою найблище звязаний А. Керенський, заявилася була, що пражські дебати ніякої користи не дали, бо вони були пересякнуті духом загального недовіря та запідозріння. Шаповалівці навпаки ствєрджують, що „соціялістичний" підхід до питання взаємних відношень між національностями бувшої Росії дав можливість знайти спільну мову для утримання „єдиного фронта" в боротьбі з большевиками.

Значить, українські збанкротовані політики знова підносять старе дореволюційне гасло „єдиного революційного фронта проти деспотизму". Видно, історія нашої останньої кривавої боротьби не навчила нічого ґрупу Шаповала. Сей Шаповал перед війною 1914. року був ворогом демократії та соціялізму. По революції він признав, що обставини часу вимагають від нього стати позапартійним соціялістом, а потім членом партії українських соціялістів - революціонерів правої течії, котра вище всего ставила святість „єдінаво" революційного фронту з Москалями. Далі він став ніби то знову позапартійним соціялістом-радянцем і видавав в Будапешті підчас панування там Белі Куна большевицьку „Червону Україну". Нарешті радянець і знову соціяліст-революціонер та непримиримий самостійник й ворог Москалів стає знову за „єдиний революційний фронт" з Москалями.

Тепер уже й М. Шаповал, і М. Галаган, і Н. Григорів, і М. Мандрика, і Т. Гриб глибоко впевнені, що від нині загальна організаційна праця соціялістів всіх національностей не тільки можлива, але й необхідна. На яких теренах бувшої Росії ця спілка з Москалями можлива, чи навіть необхідна? Чи лише на теренах поза Московією чи й на теренах самої Москви? Цікаво булоби знати до якої співпраці допускають московські партії на своїх теренах партії инших національностий. Недавна минувшина показала, що Москалі диктаторствували і не хотіли виявити жадного призвання якихось „інородческих" партій. Але за те на землях України, Білоруси, Грузії, що прагнуть до відокремлення від Московщини, російські політичні партії коли не можуть диктаторствувати, то приходять до „єдіного" револ. фронт" Шаповала з „Революційного фронту.

Що за нонсенс сей „єдіний фронт"! Українські національні партії прецінь ставлять своїм завданням відокремлення України від Москви в незалежну державу, а московські навпаки виступають проти „разбазарення" царської спадщини та задержання „Велікой і Неділімой". Разом працювати хотять хиба Москалі, тай то лишень так, щоби вони приказували. Це все одно, якби галицькі національні партії, що боряться за визволення з під Польщі Галичини, мали утворити з вшехполяками спільний фронт боротьби проти сучасного польського ладу. Очевидно колиб до сього прийшло, то тут хтось з них мусівби зрезиґнувати зі свого основного домагання супроти Галичини: або Українці відлучення Галичини до Польщі, або Поляки від її прилучення під Польщу. Так само стоїть справа з тими українськими партіями, що єднаються з московськими для „спільної боротьби": тут одна сторона мусить зрезиґнувати отверто з основного свого домагання. Щоби московські соціялреволюціонери зрезиґнували зі свого імперіялістичного становища супроти України, сього ми ще не бачили. Щож означає тоді „єдіний фронт" Шаповалова з „Революціонною Росією"?

Василь Бобрів.

МРІЇ.

1.

Над Київом злотосяйвим
Сонце піднімається,
Злотом розливається,
Хмари розступаються.

. . . .

Над Київом злотосяйвим
Зходить гучна слава,
Козаченьків лави,
Біля брама Софійської,
Голови схиляють,
Та Бога благають.
„Пішли ж нам Боже,
„Ясную годину,
„Визволити із кайданів,
„Нашу Україну.
„Ой пішли ж нам Боже ми-[лий
„У боях удачі,
„Ой піднімись, та високо [в гору
„Козацький пірначе".

. . . .

А пан-отці з хоругвами,
З святими хрестами,
Військо обхожають,
Святою
Водою
Військо покропляють.

. . . .

Дзвін церков геть далеко [розливається,
В сонцю ясному ллеться, [купається.

. . . .

2.

Коло брами святої Софій-[ської
Козаченьки лаштуються,
За волю, за долю, за землі [вкраїнські
Стати до бою готуються.

Ой не плачуть матери,
Не сумують батьки, —
Вільні мають прапори,
Грають коні баскі.

Гудуть силою премогутньою
Славні Київа вулиці,
Знову славонька незабутная,
З домовини воскресла. Не [журяться,
Славні Київа вулиці.

3.

Ой ідуть козаки на той [беріг Дніпра,
Пісні голосно розливаються,
Час прийшов, надійшов, [наступила пора,
Памяти гуки дзвенять, — [розсипаються.

Списи гострі блищать [в сяйві сонечка,
Не на радість катам усмі-[хається,—
„Буде з нас темних днів, [буде горечка,
Помета люта нехай розго-[ряється.

Париж, 3. III. 23.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Петро Шульґан, Питсфілд, Мес. — Англійський письменник Артур Конан Дойл уродився в році 1859. Значить, йому тепер близько 68 літ.

Н. ДЖ., Смовк Рон, Па. — Пересилаємо Вашого листа до Комітету, зорґанізованого на филаделфійському конґресі.

Комітет Несення Попочі Українських Еміґрантів, Габана, Куба. — Як що Ви хочете помогти Гуцулам, засудженим польським судом, чи комунебудь другому в подібному положенню, пішліть гроші до Обєднання, постарається о те, щоби сі гроші були доручені тим кому жертводавці хочуть. В Галичині сими справами заряджує комітет допомоги політичним вязням у Львові, котрого головою є др. Степан Федак.

Член У. Н. С. — Юліянський календар, котрого вживають східні християнські церкви, завів в 45. році перед Рождеством Христа Юлій Цезар, тодішний начальник римської держави. Сей календар справив у 1582. році римський папа Григорій XIII., тому він і називається звичайно григоріянським. Значить, юліянський календар був в уживанню через 971, а григоріянський 345 літ.

ЗАЯВА.

Я „Січи" з причини браку часу не редаґую від Евхаристичного Конґресу.

Д-р Володимир Сіменович.

ЗАЯВА.

Дехто ширить вістку, будьтоби я вислав якусь „некультурну телеграму на зїзд в Филаделфії, дня 29 грудня, 1926 р." Заявляю під священичим **словом чести,** що я жадної телеграми; ані письма не висилав, ані не знаю, хто висилав.

Зістаю з належним поважанням,

о. Е. Сидоряк.

СВЯТО ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

(Уривок зі споминів В. Андрієвського під заг. „З Минулого").

З великим набоженством дійшов я на се свято рано 22. січня. Аджеж се був найбільший день нашої історії, коли мали здійснитися вікові ідеали нашого народу, ідеали того справжнього **народу,** котрі в особі своїх великих вождів-учителів і проповідників прорік він нам усім на вічні віки, як святий заповіт, і скропив їх кровю найліпших своїх синів! Ті ідеали, що лишив нам наш князь Володимир, наш король Данило, наш гетьман Богдан Хмельницький, ті самі, що їх огненними словами випекли на українських серцях ковалів син, Іван Франко, і син „беднейшого" селянина, наш безсмертний Тарас, найкращий син нашого **демоса,** отой найбільший із усіх аристократів духа!

Само свято мало відбутися на Софійській площі в 11-ій годині. Я вже за годину перед тим був там, аби десь вигіднiще приміститися. На мою думку, площа мала би виглядати сьогодня відповідно до величности свята. Я думав що її прикрасять, аби показатися перед світом і перед своїмиж таки братами з Галичини, щоб їх достойно приняти. На превеликий мій жаль, я побачив цілком пролетарську обстанову. Довкола будинку було прикрашено килимами і жовто-блакитними прапорами, але се були заходи приватних осіб. На самій же площі сторчала гола обідрана колвона-обеліск із дощок з тризубом на вершині. Сю кольону було збито на спіх при вїзді Директорії і тоді її, як видно, було прикрашено зеленю, тепер же вона стояла сумна, без ніяких прикрас, ніби символізуючи собою нашу державу, й нашу владу: справді без ніяких прикрас, без ніякої „бутафорії".

На памятнику Богданові Хмельницькому ті слова, що колись хотіли позбивати молотками Галичане, тепер було недбало позаліплювано вапном. Білі нерівні вапняні плями різали очі на сірому ґраніті памятника, а в голову сама собою приходила думка: „ні таки, мабуть Єдиної і Неделімої Росії ніколи не спроможемося ми збити, скинути з нашої шиї, а найголовнiще не спроможуться ніколи скинути її зі своїх душ деякі мої убогі на власний розум компатріоти! Замастять її недбало яким там вапном часового „самостійництва", „державництва", може навіть „соборництва", а пошкреби добре, і відпаде тонка вапняна шкаралупка, а зпід неї виглянуть старі тверді ґранітні літери: „Єдіная Неделімая Росія"!...

Софійська площа поволи починає заповнятися народом. Перші прибувають кавалерійські ґрупи Галичан. Як завжди, найпевніща охорона порядку!... Незабаром цілу періферію площі займають війська ріжного роду зброї, знов аж до тяжкої артилерії включно. На сей раз крім галицьких ясно-сірих плащів видніються і наші наддніпрянські рижувато-сірі шинелі. З Великої Володимирської, Михайлівської і Софійської вулиць один за одним прибувають авта й екіпажі. Їх уставляють на відповідні місця або відряжають назад тіж галицькі кавалеристи. Порядок ідеальний.

Стиснутий щільно довкола, я не можу ворохнутися, а через масу людей не можу добре розглянути, що діється довкола. Прийшов я сам, нікого знайомого не зустрів, тому стою самотою, придивляюся і прислухуюся до розмов. Тут уже немає нікого крім Українців. Довкола чується сама українська мова, ні одного московського слова, й дивуєшся, де вона набралася, ота українська інтеліґенція? Ще два роки перед сим, не більш тільки два роки — на сім самім місці в звичайний день не вчуєш бувало ні одного українського слова. Тепер — навпаки. А що як би наша держава прожила нормальним життям, ну ще бодай два роки?...

От військові орхестри заграли: „Ще не вмерла"! На дзвіниці Софії загув дзвін, серед натовпу рух і чути голосне „слава!"

— ... Ідуть! Ідуть!... То Директорія!...

... Де Петлюра? Де Винниченко?

— Та то ще не Директорія, то галицька делеґація!...

— Та ні, он за тим автомобілем другий!...

— То вони! Слава!! Слава!!...

— Де Винниченко? Отой вусатий?

— А Петлюра молодчина, диви он, у шапці з червоним денцем — козарлюга!...

Та от усе стихає, як на команду. Люде знімають шапки: то по чотирьох кутах площі чотири діякони читають акт злуки всіх українських земель во єдине тіло. І сльози навертаються мені на очі, я згадую пророцтво Франка:

„Встане славна мати Україна
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяна річки
Одна нероздільна!...
Щезнуть межі, що помежу-[вали
Чужі між собою,
Згорне мати до себе всі діти
Теплою рукою..."

Ах, як би се було так! Як би оте пророцтво тепер уже збулося! Але я тому не вірю... Не смію вірити такому щастю, бо не маю досить підстав для того, щоб йому вірити... Он з півночі темною хмарою насуває одвічний наш опікун і покровитель, наш любий „брат"... Під Львовом ідуть бої з другим не менш милим „братом"! Що ми можемо виставити проти них, яку духову зброю, яку силу духа загартували ми, що маємо ми, щоб „не дати матері, не дати в руках у катів пропадать"?... І знов, як отрутна змія, лізе сама мені відповідь: „А клясова свідомість трудового народу? Чим не зброя?..." Так, тільки й нашої духової зброї, що зібрали ми віками тут на Наддніпрянщині! Але на ту зброю може покладатися хто хоче, тільки не я! Мені хоть як тяжко, але мушу сказати, що проти тої віками загартованої зброї нашого „брата", проти отої „Єдіної й Неделімої", що пересякла всю його істоту, що полонила ум і серце кождого жебрака-пролетара, наша „клясова свідомість" хіба що ще одна добра нагода для насмішок з дурного хахла!...

Акт злуки урочисто відчитано, і духовенство править молебень. Я не чув і не чую ні слова, бо стою далеко за людьми, але загальний побожний настрій захоплює й мене. Думками я лину в далеку й близьку минувщину. От згадується мені, що на сім самім місці духовенство й народ вітали Богдана Хмельницького по його перемозі над Польщею, а от знов инше духовенство й инший „народ" одкривають памятник тому самому Богданові — памятник від „Єдіної й Неделімої Росії"... за те, що він був настільки простодушний, що, повіривши на слово Москалеві, прилучився до нього, як рівний до рівного... Знова духовенство й народ моляться о упокоєнії проклятого Москвою українського сепаратиста, а нині „раба Божого Івана" і так аж до сьогодня. Від Ярослава Мудрого аж до Української Директорії наша свята Софія все була свідком нашого горя й радощів наших, коло неї і перед нею за десять віків пролито не одну сльозу горя й радощів з очей українського „сентименталіста"! Чи довго ще стоятиме й дивитиметься отак на тих непевних діточок бідної України, котрих вона ніяк не навчить розуму? Не звалили й не зруйнували нашої Софії ні татарські, ні московські погроми, і тільки в гадючій душі українського ренеґата*) міг народитися плян, щоб її знищити, відняти від нас, — щоб затерти оті заповіти, які вона зберігає від Ярослава, Богдана й Івана Мазепи українському народові на вічні віки!...

Молебствіє кінчиться, і люде починають розходитися. Найсамперед продефілювало коло мене ґалицьке військо. Стрункі жовняри один в один. Вичищена зброя ясно блищить; порядок і карність видно у кождому руху. У мене мимохіть пробудилася пошана й перед австрійською армією, котрої уламок я бачив отсе в перше. А може се такі спеціяльно українські частини? Може кождий із тих жовнярів є перейнятий, так як і я, урочистістю моменту, тою своєю зразковою карністю хоче віддати йому свою пошану?... Я любуюся стрункими рядами інфантерії, чепурним виглядом кавалеристів і поважністю артилеристів, з якою вони дуже легко й спритно спускають тяжкі гармати крутою Софійською вулицею на Крещатик.

Головна маса народу направляється до опери, де сьогодня має бути відкриття Трудового Конґресу. Іду й я туди.

---

*) Тут розумію проект А. Савенка, який він свого часу подав у „Кієвлянин-і". Після того проекту малося знищити фрески св. Софії й перебудувати саму церкву так, щоб не лишилося ніяких слідів від усього того, що могло би нагадувати „українським сепаратистам" окремішність старої української культури від московської.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ще в справі невисланих збірок.

В дописі, поміщеній в Свободі з дня 20. січня с. р. про заходи святковання свята злуки Галигини з Українською Народною Републикою зайшла неточність, яку я вважаю своїм обовязком спростувати.

Зайшла ся неточність у тому місци, де говориться про збори Союза Нюйорських Товариств і кажеться, що урядники Союза не здавали звіту з падолистового свята. Прошу спростувати, що звіт такий був ними поданий, але урядники сказали тільки, що гроший на інвалідів не відослали. За причину подано те, що товариства, які забрали тикети, гроший за них не звернули.

Січовикам ходило передовсім не о те, чи був здаваний звіт, але о те, чи вислано гроші до краю, але в імени правди ми вважаємо своїм обовязком спростувати всяку неточність.

М. Близнак.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Повідомляється всіх членів і членищь Українського Американського Демократично Клюбу в Джерзи Сіти, Н. Дж., що **Загальний Річний Мітінґ** (всіх трох дистриктів) **Клюбу**, відбудеться в неділю, дня 23-го Січня (January) 1927 р., в Українській Гали, 340 Johnston Ave., Jersey City (в дільници Лафает). Важні справи є до полагодження а між иншим вибір нового уряду на 1927 р. Початок мітінгу о год. 5-ій по полудне. Проситься, щоби кождий член і членищя Клюбу прибули на сей мітінґ на означений час. Нововибрані пребставителі до виділу Клюбу 1927 р., Товариств, Братств і Сестрицтв будуть ласкаві прибути на цей мітінґ. Приходіть на мітінґ і припровадьте нових членів.

В лучности — організації сила.

Михайло Угорчак, предсідатель;
Григорій Криницький, секр. рекор.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИТАЙМО.

Коли тільки трафиться мені нагода словом чи пером відізватись до нашого жіноцтва, я все хотілаб говорити про те саме, а саме: читайте більше, учіться.

Сим разом я хочу сказати кілька слів до Українок в Америці в справі жіночої часописи „Жіноча Доля", яка до тепер виходила раз у місяць, а від 1. січня с. р. виходить два рази місячно.

Богато з нас, що передплачують вже Жіночу Долю, знають, що вона виходить в Коломиї, що її редаґують самі жінки і редаґують добре. Для жінок вона незвичайно інтересна, бо крім цікавих оповідянь, учить, як жиють другі народи, як жити громадським життям: вести товариства, закладати всілякі кружки, як варити деякі ліки, як їх приготовляти дома, як виховувати дітий, як поводитися в товариському життю і т. д. Годі мені тут все подрібно описати. Одним словом, часопись добра і ми, жінки, повинні її підперти.

На днях одержала я лист від п. Олени Кісілевської, начальної редакторки Жіночої Долі, в якім просить подати до загальної відомости читачів Свободи, що Жіноча Доля радо буде поміщувати всі звідомлення про наше життя в Америці. Каже п. Кісілевська, що наші краяни раді звісткам з Америки, а не мають нагоди довідатися з українських часописей в Америці, бо польський уряд заборонив вступ тутешним українським часописям до старого краю.

Отже коли є який концерт чи маніфестація, вистава чи базар, нехай американські Українки коротко подадуть се до Жіночої Долі.

Листом се дійде, а наші своякп і краяни будуть знати, що ми тут робимо, як жиємо.

Канада із сього погляду нас випередила, бо майже в кождім числі читаємо щось про Канаду.

Крім того був би непрощений ґріх дати загинути сій часописи, яка вже два роки веде хосенну роботу.

Я і так дивуюся, як можуть сі всі краєві часописи істнувати, бо передплата розмірно мала, а видавання дороге.

Українці в краю чудом, можна сказати, держать всі українські інституції, коли зважити, як мало средств вони всі мають.

Не даваймо себе просити; не жкім, аж витягнуть до нас руку.

Даваймо на кожду українську ціль в старім краю; підтримуймо свої інституції, передплачуймо свої часописи. Се не милостиня, се наш обовязок, бо миж тут далеко богатші від них.

Жінки, памятаймо про се і не відтягаймося від доброго і хосенного діла.

Передплачуйте Жіночу Долю, а не пожалуєте. Передплата Жіночої Долі всего $2.00 на рік.

Представителями Жіночої Долі на Америку є Dr. W. Sieminowich, 1286 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. і Mrs. Helen D. Lototsky, 79 Newkirk St., Jersey City, N. J.

До них можете слати передплати.

Крім того у них є Календар-альманах Жіночої Долі по 50 центів, гарно виданий і цікавий.

Ірина Добуш.

—o—

ВІДВАЖНИЙ ЗА ПЛОТОМ.

Я певний, що наші читачі з других околиць Злучених Держав зовсім не знають про те, що боротьбою межи народом а епископом у Злучених Державах зацікавилися декотрі українські ґазети в Канаді. Ми в Дітройті маємо більшу нагоду читати канадійські ґазети, бо ми живемо на границі Канаде. Ми й мали можність побачити се вже давнійше, що канадійські ґазети займаються дуже живо американською боротьбою. Спершу нас се дуже цікавило, чому воно так є. Чи вони так мало мають своїх канадійських справ, що присвячують американським цілі сторони своєї ґазети? Чи вони так добре на тих справах розуміються, що аж обираються за безсторонних суддів сеї справи? Чи може не мають там своїх читачів і хочуть найти їх у Злучених Державах?

Такі питання приходили нам на думку, і ми не могли найти на се відповіди. Та тепер по кількох місяцях боротьби ми веж знаємо, чому воно так. Сталося се просто тому, бо американські прихильники епископа не мають де обороняти епископської політики. В Злучених Державах вони дополітикувалися до того, що редактор „Америки" лишився зі своєю політикою самий так, що навіть уряд „Провидіння" мав заборонити редакторови „Америки" писати далі свої огидні пашквілі на противників епископа. Пробував редактор „Америки" підлабузнитися до українських большевиків, щоби вони станули за його стороною; промовляв він до них в „Америці", що вони прецінь подібні до католиків і до гетьманців, що прецінь большевики одні попри католиків і гетьманців мають ідею, але большевики на сі залицяння не дивилися. Не лишилося тоді редакторови „Америки" нічого другого, як містити свої лайки в побожнім „Місіонарі" який видають Сестри Василіянки в Филаделфії. Та се, як кажуть, мало такий наслідок, що богато священиків перестало принимати „Місіонара" для кольпортажі.

Мав пан редактор „Америки" надію на дітройтську „Українську Ґазету", що вона поросте в піря та стане літати білим орлом попід самі небеса, але не діждався. Лишився просто пан редактор без орґану для своєї політики. Були ще дальше на вестах назаруківські гетьманці, але відколи гетьманство своїм жаром стопило більшу частину січового товариства, від тоді „Січ" не могла дати д-рови Назарукови й д-рови Богачевському богато пожитку.

Здається, що пан редактор „Америки" допускав наперед, що такий буде конець його політики, бо він наперед став заходитися коло українських ґазет у Канаді, щоби там дістати приміщення для своїх лайок, з якими його нагнали не лишень з усіх других ґазет, але навіть з його власної „Америки". Пішов пан Назарук тоді до канадійських ґазет. Він мав там звязки з редакторами ще з того часу, як він з ними збирав жертви для Петрушевича, з котрих повну третину не вислано на призначене місце. Чого вони не зробилиб свому товаришови для особистої приязни?. Канадійські редактори за правду про американські обставини не журяться. Що инчого писати про Канаду, а що иншого про Злучені Держави. Написати в канадійську ґазету неправду про Канаду, то зараз піймають; про Злучені Держави пиши, брате, що твоїй душі забажається, лай на чім світ стоїть, — хто там буде в Канаді доходити, де правда. Ніхто навіть не буде за тим дивитися. Що се брехня, буде знати лишень американський читач, але що канадійського редактора обходить американський читач? Його обходить канадійський читач, а сей начитавшися непідписаних лайок з Америки, подумає собі: Дивіться, як наш редактор взявся до оборони українського народа...

Так то сталося, що „Канадійський Фармер" який, зачуваю, видає чеський протестант, став більше папський, як самий папа, а католицький „Канадийський Українець" заявляє, що лишень православний царський ґенерал Скоропадський спасе Україну. всі „політичні" й „релігійні" програмові статті так набиті лайкою, що з них іде сопух, як зі свинюшника, так що нікому ні на хвильку сумніву нема, звідки сі статті походять. Пан Назарук у Филаделфії тріюмфує, десь біскупови показує сі канадійські ґазети, щоби він бачив, як він широко його розхвалює, та які широкі він уплива має. Редактори в Канаді думають, що вони помагають Україну будувати, яку американські Українці завалили, а ми, американські Українці, як нам попаде ся ґазета, говоримо: Легко Рябкови зза плота гавкати. Цікаво лишень мені знати що кажуть канадійські читачі про сю політику вінніпеґських ґазет, диктовану з Филаделфії, та ще звідки?

Гнат Дикий.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СОЮЗ УКР. НАРОДНИХ ТОВАРИСТВ м. НЮ ЙОРКУ

— улаштовує —

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

В ПАМЯТЬ ПРОГОЛОШЕННЯ ЗЛУКИ УКР. ЗЕМЕЛЬ

— який відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 23-ГО СІЧНЯ 1927 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Знамениті артистичні сили, чудові виконання поодиноких точок дають запоруку, що наше спільне свято випаде як найвеличавійше. Тому, що весь дохід призначений на Інвалідів і Просвіту в нашім ріднім краю, ні оден Українець, ні одна Українка не повинні остати дома, а прибути на сей концерт. Проситься всі народні Товариства міста і околиці о взяттє численної участи.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

ЧАСТИНА І-ша:

1. За Україну, муз. Ярославенка .... Хор мішаний
2. Святочна промова .... виголосить Вол. Купчинський
3. а) Poetic Souvenir, Fibick ....
   b) Slumber Song, Weitzel .... скрипкове сольо, Петро Феранчак
4. а) Хусточко моя, аранж. М. Гайворонського ....
   б) Боже, Боже, що ся водить, аранж. М. Гайворонського .... сопр. сольо, панна Осипа Яремівна
5. Ой гляну я тай подивлюся, Шевченко-Волошин .... тонорове сольо, Юрій Басманів
6. а) В саді чи в городі, український танець ....
   б) Український Козак, танець .... виконає Ліна Гамкало
7. Думи мої, думи, Шевченко-Ісатов, ... сопранове сольо п. М. Машір
8. а) Old Refrain, Kreisler ....
   б) Czardas, Monti, сольо скрипкове в супроводі пяна .... виконають Американки в укр. строях п-ни Germaine і Yvonne Gerard

ЧАСТИНА ІІ-га:

1. У горах грім гуде, слова О. Маковея, муз. Ф. Колесса .... Хор мішаний
2. Пісня праці, П. Габоварського .... віддеклямує Стефанія Абрагамовська
3. Соловейко, муз. Заремби .... сопранове сольо п. М. Машір
4. а) Adoration, Borowski ....
   б) Mazurka Russe, Glinka, сольо скрипкове в супроводі пяна .... панни Germaine і Yvonne Gerard
5. Пісня Левка з опери „Утоплена", муз. Лисенка .... тенорове сольо п. Юрій Басманів
6. „Дівчино кохана", муз. Лисенка .... дует, виконають п. М. Машір і п. Ю. Басманів
7. „Ой рано, рано, кури не піли" .... Хор мішаний
8. Живий образ — Ще не вмерла Україна.

Український мішаний хор під управою п. Теодора Онуфрика.
Фортепяновий супровід, Віра Стеткевич.

Початок точно о год. 8. вечер. — Вступ $1.00 і 75 цнт.

Г. Мальо.

БЕЗРОДИНИ

Після німецької перерібки дереповів В. В—р.

(15)

— На селі може би нас впустили — сказав Карльоні — але тут тягається богато зволочи, тому люди чужинцям не довіряють, особливо в ночи.

Уйшли ще кілька кроків, і Карльоні промовив: — Вже не можу дальше іти. Ходи до сеї брами, там може найдемо захист хоч проти вітру.

То були двері в мурі; над ними висіла купа обірнику, прикритого соломою.

— Стягни соломи, скілько можеш — промовив Карльоні.

Ілько намикав соломи, Карльоні розстелив її на землі, і оба посідали.

— Притулися до мене — сказав Карльоні — а Фіделія положи на себе, то буде тобі тепло. Бідний хлопчина! Він поцілував його приязно в чоло.

Ілько знав добре, як то небезпечно спати в такий мороз на вільнім воздусі, тому силувався, як міг, не дрімати, але його повіки ставали щораз тяжші. Ба, йому робилося навіть щораз теплійше; а нараз уявилося йому, що він в городі старої Ганни. Сонце заходило там так тепленько і мило, синиці скакали по плоті і цвірінькали, а на грядках колихав вітер веснівками й фіялками. Що тільки хотіла стара Ганна ущипнути тих цвітів на китицю, втім — він вже не в городі а десь на „Лебеди". Корабель посувався легонько по синім мори, до хрустальної комнати заглядали золоті лучі сонця; він сидів побіч Артура, обняв його за шию і оба приглядалися ластівкам, що буяли високо в воздусі. Ластівки полетіли, корабель щез, а його очи закрив червоний блискучий саван.*)

*) Окрите.

Він ставав щораз темнійший і темнійший.

Більше нічого не бачив, ані не чув. Коли пробудився, лежав в якімсь ліжку. На коминку палахкотів ясний огонь. Він не знав, де він, ані не знав тих людий, що стояли біля него. Старший чоловік в запасці і деревляних сандалах стояв над ним, а маленька пяти-або шестилітна дівчинка споглядала на него великими, цікавими очима. Трохи дальше стояло ще двох хлопців і старша дівчинка.

Ілько хотів підвестися. — Як я дістався тут? — спитав здивований.

— Тату, тату, він ще живий — закликало мале дівчатко. Всі обступили його.

X.

— Як же ти дістався сюди? — випитувався чоловік в синій запасці. — Ми найшли тебе на пів закостенілого перед своїми дверми, коли збиралися рано на торг.

— А де-ж Карльоні? — спитав Ілько, оглядаючися тужно.

— Він питається за своїм товаришом — шепотіла старша дівчина.

— Чи той старий, що був з тобою, то може твій тато? — спитав господар.

— Ні, то мій пан. Що сталося з ним?

Ніхто не відповідав. Ілько позирав несупокійно то на одного, то на другого, а вони гляділи жаліючим оком на него. — Чи вже не жиє? — спитав Ілько.

— Так, мій сину — відповів господар — ти мусиш з тим освоїтися. Старого не можна вже було відратувати. Люди, що його несли, казали, що він помер не так зі студени, як з браку сил.

— А Фіделіо? Чи він також неживий? — спитав Ілько дрожачим голосом.

— Ти питаєш о пса? О ні, той жиє. Він не хотів ані руш позволити, щоби поліційні слуги забрали старого. Остаточно побіг за ношами. Я думаю, що він незадовго прибігне. Але здається, що тепер буде найліпше, коли ми лишимо тебе самого в комнаті, бо ти потребуєш відпочинку.

Ілько задумався хвилину і зітхнув тяжко. Вже і Карльоньо-го нема, він сирота, один-одінесенький в світі! — Він одягнувся і здіймив свою арфу зі стіни. Голова крутилася, ноги дрижали, і він мусів на хвильку усісти на стільци. Нараз зірвався і вийшов до найблизшої комнати. Там сиділа коло коминка ціла родина і споживала юшку.

Запах теплої юшки пригадав йому сейчас, що він ще від вчера рано не їв нічого. Йому зробилося так слабо, щ заточився.

— Чи тобі може недобре? — спитав господар. Ілько прошептав, що хоче загрітися трохи при огни. Але він був би дуже радо попросив о таріль юшки — та чомусь не смів.

Маленька дівчинка, що її инші кликали Єлисаветою, призиралася йому дуже цікаво, нараз взяла свою мисочку з юшкою і поставила йому на коліна.

— Їдж, їдж — сказав господар, видячи несміліть Ілька — що Єлисавета тобі дає, то дає щиро.

Ілько не давався довго просити. За хвилину була мисочка порожна. Дівчина подивляла його. — Марійко, дай йому ще юшки, — просила вона старшу сестру.

Він випорожнив таріль другий раз так само скоро, як і перше. Єлисавета аж плеснула в долоні з радости.

— Очевидно смакує тобі юшка — говорив старий, усміхаючись.

Ілько чув, як він що раз більше паленів. — я не їв нічого ще від вчера рано — процідив він. Опісля піднісся і взяв свою арфу.

— Куди-ж ти хочеш іти? — спитав старий.

— В світ — промовив Ілько тихо.

— Чи маєш може яких свояків в місті?

— Ні.

— Може приятелів?

— Ні.

— А що-ж задумуєш тепер робити?

(Дальше буде).

УВАГА! — ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ У. Н. ДОМУ

— відбудеться —

ПЕРШИЙ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 23. СІЧНЯ 1927 Р.

В ГАЛИ ЛЮТВИНА
69 SOUTH PARK & FRONT ST., ELIZABETHPORT, N. J.

Початок о год. 3-ій пополудни.

Вступ 35 центів.

На цей баль Уряд У. Н. Дому запрошує всіх Українців прийти і взаїмно побавитись і рівночасно помочи У. Н. Домови, бо чистий дохід йде на перебудову галі. 16-17

Комітет.

ЯПОНСЬКІ ВЧЕНІ ЦІКАВЛЯТЬСЯ НАШОЮ НАУКОЮ.

Українська Академія Наук дістала від відомого японського професора Гаяша листа. Гаяш пише, що японські наукові кола надзвичайно цікавляться культурною роботою. Японські вчені хотілиби мати повне уявлення про життя на Україні. Вони від імени багатьох вчених та наукових орґанізацій просять Українську Академію Наук налагодити з ними як найтісніші стосунки. Проф. Гаяш надіслав Академії чимало коштовних книжок, що останніми часами вийшли в Японії:

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЖАРТИ.

Малий Івась прийшов у перше до школи. Як увійшов до кляси, пристанув і каже:

— То має бути перша кляса, а чомуж лавки не є вибивані?

—o—

На концерті.

А.: Як подобається вам спів моеї жінки?

Б.: Що, прошу?

А.: Я хотів лише спитатися вас, як подобається вам спів моеї жінки?

Б.: Прошу говорити голосніше! Не розумію ні слова, що ви кажете, так сильно ревить отся пані на сцені.

—o—

— Чи ти чув, Степанівського арештували перед самим шлюбом.

— То дивне, той чоловік усе має щастя.

—o—

В театрі.

— Ласкава пані, я мало не збожеволів, так хотів би вкрасти у вас один бодай цілунок, але ваш чоловік усе сюди дивиться.

— Ви безсоромний, що ви собі гадаєте?! А зрештою мій чоловік є короткозорий.

—o—

— Якого графа поставиш комі головою, а й не візнаєш цього.

— Параграфа (§).

—o—

Молода жінка під неприсутність свого чоловіка заглянула у бюрко, а як чоловік вернувся вечером, докоряє йому:

— Слухай, Ромку, що то має значити? Що другий тиждень посилаєш до посередництва подруж десять долярів. Чи ти може оженився зі мною на рати?

—o—

На передмісті Парижа помер бурмістр. На другий день на брамі зявилося таке оголошення: „Проситься кождого, щоби ждав аж на нього прийде черга".

—o—

— Ну, а тепер я вже певно зробив „приємне лице", так як ви хотіли, що? — питається гість фотографа, який вже добре намучив його уставлюванням.

— Так, — відповідає фотограф.

— Коли так, то робіть уже нарешті цей нещасний пікчер, бо мене болить уже лице!

—o—

Корова великого короля Рене.

(Саме вийшов друком один том посмертних оповідань великого провансальського поета Містраля. Подаємо осьтут одно як взірець його природного гумору).

Коли добрий король із Анжу, Рене, прийшов, щоби володіти у Провансії, то зі своєї країни привів із собою гарну корову. Хотів цю расу плекати в свому новому королівстві. А що король любив дуже людей з Мартіґ, то наняв пастуха з тої місцевости. Сказав йому, щоби дбав якнайліпше.

— Дістанеш річно сто талярів, коли плекатимеш її добре, — сказав король. — Але тому, що я так дуже люблю мою корову із Анжу, то безпардонно скажу повісити на майдані перед замком того, хто мені сповістить, що корова вже не жие. Тепер можеш іти з коровою. Вважай на неї, як на око в твоїй голові.

На нещастє пастух дав корові заброго зісти і вона здохла. Пастух був у розпуці. Хто дасть знати королеви, що його корова вже не жие? Де він до радних міста Мартіґ і розказує їм свое нещастя тай рве собі волося на голові. Міські радні шукають післанця, який заніс би цю вістку до Екс. Але ніхто не має відваги. Бо люде з Мартіґ знали, що „в Екс вішають людей" (приповідка). Та вкінці знайшовся чоловік із Сен-Шама, який сказав:

— Я відважуся на те, але мені мусите добре заплатити.

Приобіцяли йому добру заплату і той чоловік пішов до Екс. І явився перед королем в імени корови і радних міста Мартіґ.

— Ну, любий приятелю, — каже король — щож там поробляє моя корова?

— Пане королю, ваша корова... Маю вам сказати, що вона вже не пе...

— А щож дальше? — питається король.

— Пане королю, ваша корова — маю вам сказати, що вона вже не їсть.

— Дальше, дальше? — питається нетерпливе Рене.

— Ваша корова, пане королю, мушу ще вам сказати: вона вже не має тіла.

— Алеж, приятелю, — каже король — моя корова не пе, не їсть і вже не має тіла? Алеж пробіг, коли так, то вона вже не жиє?

— Ви сказали це, пане королю, ви сказали це! — скрикнув чоловік врадувано. — Отже мене не вільно вішати.

Тут добрий король Рене засміявся і сказав до післанця:

— Я навіть не думав, щоби люде з Мартіґ були такі хитрі.

— Бо я з Сен-Шама! — викликнув чоловік.

— Коли так, то що иншого, — відповів добрий король Рене. — Зі Сен-Шама ніколи не виходить нічого злого (приповідка).

Переклав М. Тр.

НАУКОВО-ПЕДАҐОҐІЧНЕ Т-ВО ПРИ УАН.

—o—

Закінчився перший рік діяльности Наудово-Педаґоґічного Т-ва при УАН. Річні загальні збори на прикінці жовтня. зробили підсумок роботи і поставили орієнтовні віхи на наступний рік.

Уже на організаційних зборах було створено 2 секції: фізичної культури та методів педаґоґічної роботи. У процесі роботи друга секція виділила низку комісій, як от комісія викладачів мови, математиків, природників, суспільствознавців, комісія наукової орґанізації шкільної праці, дитячої книги й т. д. Останні річні збори ухвалили заснувати ще й секцію педольоґії та теоретичної педаґоґіки з відповідними комісіями. Таким чином створюється своєрідня федерація робочих осередків і зріст Т-ва. Це не просто збільшення скількости членів; це збільшення робочих осередків і поширення пляцдарму роботи. Досвід першого року доводить, що така структура себе цілком виправдує. Більше як сто членів обєднало Т-во і разом з тим кожен з членів легко знаходить вихід своїм спеціяльним інтересам в активній роботі в одному з осередків Т-ва.

Комісія викладачів мови розробила програму української мови для старшого концентру трудової школи. Комісія дитячої книги розробила покажчика книжок для читання в молодшому концентрі трудової школи. Комісія наукової орґанізації шкільної праці розпочала низку дуже цікавих та важливих обслідувань. Низку експериментальних праць почасти переводиться. почасти почато переводити майже по всіх осередках Т-ва. Наслідки роботи мають бути подані в спеціяльних статтях та розвідках. Чимало членів Т-ва брало участь в „Бюрі педаґоґічної інформації та консультації", заснованому при Науково-Педаґоґічній Ком. УАН. допомагаючи широким колам масового вчительства консультацією, порадами, бібліографічними вказівками й т. ин. Т-во відгукалося й на полі нашого біжучого культурного та зокрема педаґоґічного життя (напр. спеціяльне засідання памяти Франка, як шкільного письменника та педаґоґічного значіння його життя й діяльности, обміркування проблеми української мови та українознавства в ВУЗ-ах зі спеціяльним створенням відповідної методичної наради й т. ин.). Воно відбило в собі динаміку сучасного педаґоґічного життя.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

—o—